

Statistisk analys

Lena Eriksson
Analysavdelningen

08-5630 8671
lena.eriksson@hsv.se
www.hsv.se

2010-08-31 2010/10

Sjunkande prestationsgrader i högskolan

Under den senaste femårsperioden har studenternas prestationer i förhållande till registreringspoäng minskat. Den genomsnittliga prestationsgraden har minskat från 83 procent läsåret 2004/05 till 79 procent läsåret 2008/09. Minskningen gäller framför allt fristående kurser och s.k. generella program. Kvinnorna har betydligt högre prestationsgrader än männen. Läsåret 2008/09 var kvinnornas prestationsgrad i genomsnitt 82 procent och männens 76 procent. Prestationsgraden har sjunkit för såväl kvinnor som män.

Den genomsnittliga prestationsgraden i högskoleutbildning beskriver summan av avklarade poäng i förhållande till summan av registreringspoäng under ett läsår. Det beräknas genom att dividera antalet helårsprestationer med antalet helårsstudenter under läsåret. Om alla studenter skulle klara alla poäng de varit registrerade för under ett läsår skulle prestationsgraden vara 100 procent. Läsåret 2008/09 var den genomsnittliga prestationsgraden 79 procent.

Skillnaderna i prestationsgrader är stora mellan olika studieformer. Den genomsnittliga prestationsgraden läsåret 2008/09 för yrkesexamensprogram var 91 procent och för fristående kurser 63 procent. Prestationsgraden för s.k. generella program var 82 procent. Generella program är sådana program som leder till en generell examen, dvs. högskole-, kandidat-, magister- eller masterexamen.

Skillnaden i prestationsgrad är också stor mellan kvinnor och män. Läsåret 2008/09 var den genomsnittliga prestationsgraden för kvinnor 82 procent och för män 76 procent. Prestationsgraden för kvinnor respektive män inom yrkesexamensprogram, generella program respektive fristående kurser framgår av nedanstående tabell.

Prestationsgrader per studieform läsåret 2008/09, kvinnor respektive män

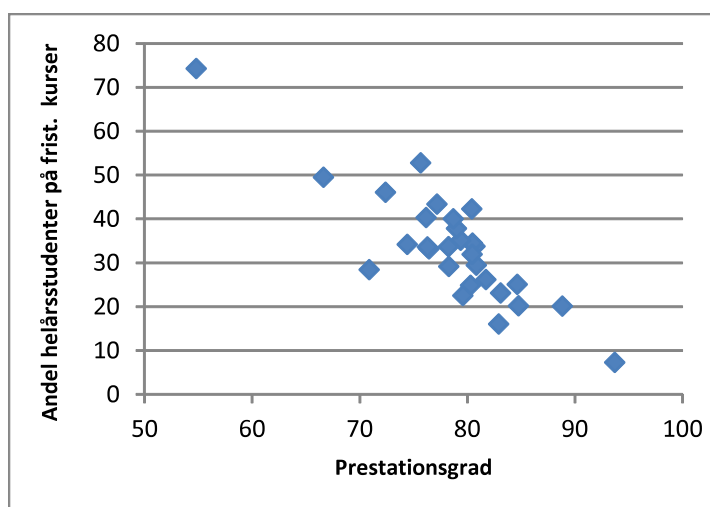
	Kvinnor	Män
Yrkesexamensprogram	93	88
Generella program	85	78
Fristående kurser	65	61
Totalt	82	76

Studieformen har således stor betydelse för i vilken omfattning studenterna klarar de poäng de varit registrerade för. Den högsta prestationsgraden finns inom yrkesexamens-

program, där kvinnornas prestationsgrad var 93 procent och männens var 88 procent. Tidigare genomförda undersökningar av examensfrekvens och studietider fram till examen har visat att examensfrekvensen är hög och studietiderna korta för program som leder till sådana yrkesexamina som är förutsättning för legitimation. Därmed är rimligtvis också prestationsgraderna inom sådana program höga. (Se vidare *Mått på genomströmning i utbildning på grund- och avancerad nivå*, Höskoleverkets rapportserie 2009:29 R.)

De generella programmen har lägre prestationsgrader än yrkesexamensprogrammen, vilket kan bero på att många generella program inte har samma tydliga målinriktning och fasta studiegångar som de flesta yrkesexamensprogram har. De fristående kurserna har traditionellt uppvisat lägre prestationsgrader än program, vilket brukar förklaras med att många studenter som läser fristående kurser inte i första hand är inriktade på att tentera.

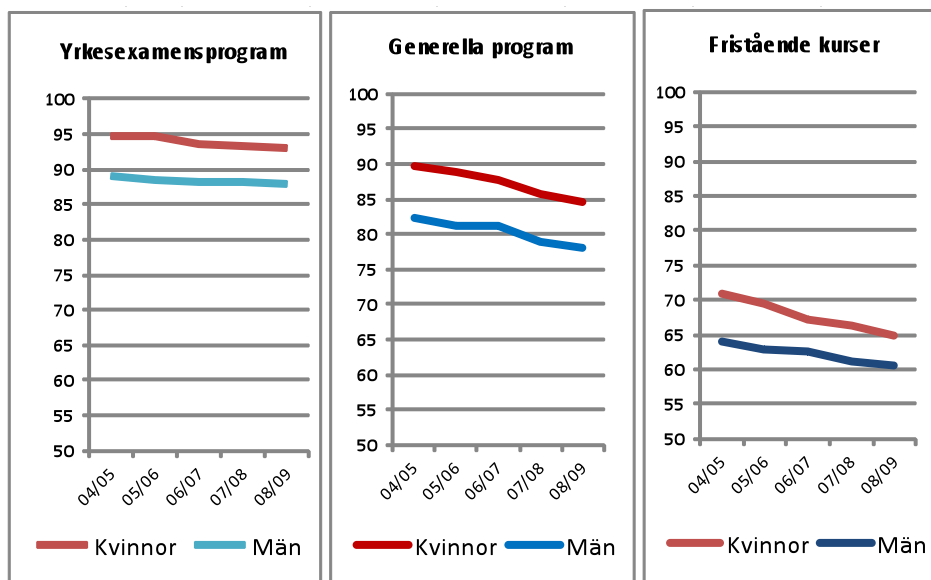
Prestationsgraderna varierar mycket mellan lärosätena, från 55 procent till 94 procent läsåret 2008/09. Andelen helårsstudenter inom fristående kurser av samtliga helårsstudenter har naturligtvis stor betydelse, och det negativa sambandet mellan prestationsgrad och omfattningen av fristående kurser är starkt med en korrelationskoefficient på -0,85.

Prestationsgraderna sjunker

Gemensamt för de olika studieformerna är att prestationsgraderna har sjunkit de senaste fem åren – från 83 procent läsåret 2004/05 till 79 procent läsåret 2008/09. Minskningen gäller framför allt generella program och fristående kurser.

Prestationsgrader i yrkesexamensprogram, generella program och fristående kurser 2004/05 – 2008/09, kvinnor respektive män

Inom yrkesexamensprogram har prestationsgraden minskat något – med två procentenheter för kvinnor och med en procentenhet för män. 41 procent av alla helårsstudenter finns inom yrkesexamensprogram.

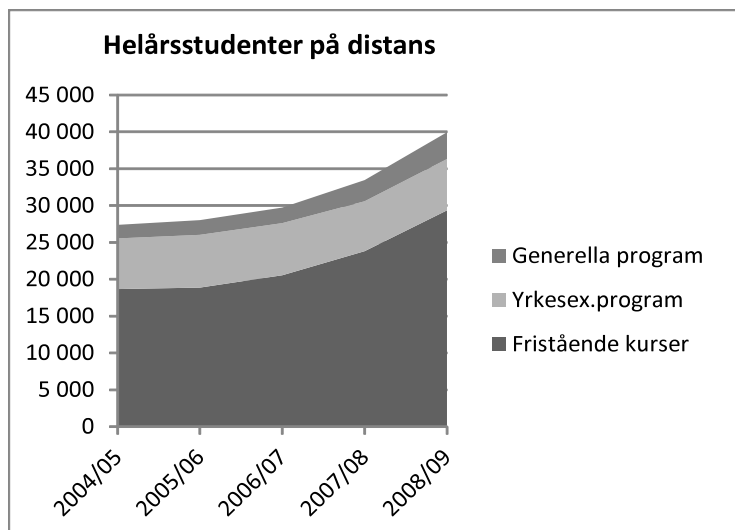
Inom generella program har prestationsgraden minskat med 5 procentenheter för kvinnor och 4 procentenheter för män. Inom generella program finns 25 procent av alla helårsstudenter.

Prestationsgraden bland kvinnor som läser fristående kurser har minskat med 6 procentenheter och bland män med 3 procentenheter. 34 procent av alla helårsstudenter finns inom kategorin fristående kurser. Den största minskningen av prestationsgraden har alltså skett bland kvinnor som läser fristående kurser.

Ökad distansutbildning förklarar sjunkande prestationsgrader

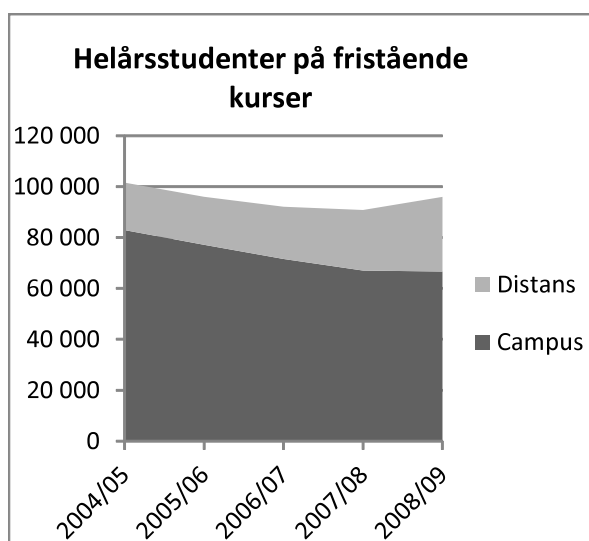
Utvecklingen av antalet helårsstudenter på distanskurser har sannolikt en avgörande betydelse för utvecklingen av prestationsgrader på de fristående kurserna. Antalet helårsstudenter på distanskurser har ökat med över 45 procent de senaste fem åren.

Antalet helårsstudenter på distanskurser inom kategorierna yrkesexamensprogram, generella program och fristående kurser läsåren 2004/05 – 2008/09

Ökningen av antalet helårsstudenter på distanskurser gäller främst fristående kurser som dominerar inom distansutbildning. Av samtliga helårsstudenter på fristående kurser läsåret 2008/09 utgjordes 31 procent av helårsstudenter som läste på distans. Motsvarande andel för yrkesexamensprogram var 6 procent och för de generella programmen 5 procent.

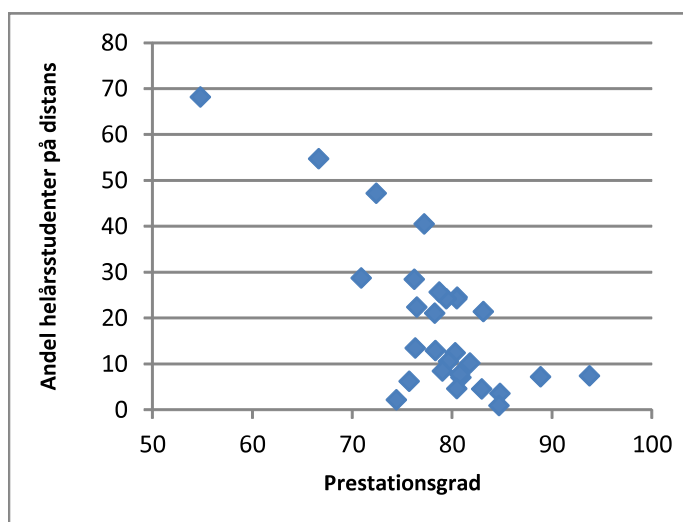
Andelen helårsstudenter på distans bland helårsstudenter på fristående kurser ökade från 18 procent läsåret 2004/05 till 31 procent läsåret 2008/09. Antalet helårsstudenter som läser fristående kurser på campus har minskat från 83 000 till 66 600 mellan läsåren 2004/05 och 2008/09.

Dessvärre finns för närvarande inte tillförlitliga uppgifter i Statistiska centralbyråns universitets- och högskoleregister om helårsprestationer inom distansutbildning, varför

distansutbildningens betydelse för de låga prestationsgraderna inte kan beräknas. De uppgifter lärosätena redovisade för budgetåren 2003 – 2005 i sina årsredovisningar visar dock att prestationsgraden för kurser som gavs inom ramen för Sveriges nätuniversitet låg cirka 25 procentenheter lägre än alla övriga kurser och klart lägre än genomsnittet för alla fristående kurser. All distansutbildning gavs inte inom ramen för Sveriges nätuniversitet, men merparten gjorde det. Därmed kan man dra slutsatsen att prestationsgraden på distanskurser är lägre än på campuskurser. Detta förhållande har stor betydelse för prestationsgraden för fristående kurser, men mindre för program.

Det finns också ett tydligt samband mellan prestationsgrad och andelen av helårsstudenter som läser på distans av samtliga helårsstudenter.

Det negativa sambandet mellan prestationsgrad och omfattningen av distansutbildning är relativt starkt med en korrelationskoefficient på -0,77.

Inom kategorin fristående kurser har kvinnorna under den senaste femårsperioden utgjort två tredjedelar av alla helårsstudenter på distanskurser. Sannolikt är distansutbildningen och dess ökning en viktig förklaring till de minskade prestationsgraderna för fristående kurser – särskilt bland kvinnorna.

Prestationsgrad och andel helårsstudenter på fristående kurser respektive på distans av samtliga helårsstudenter läsåret 2008/09 per lärosäte

	Presta- tionsgrad genomsnitt	Andel hel- årsstudenter frist. kurser	Andel hel- årsstudenter på distans
Karolinska institutet	94	7	7
Sveriges lantbruksuniversitet	89	20	7
Linköpings universitet	85	20	4
Gymnastik- och idrottshögskolan	85	25	1
Chalmers tekniska högskola	84	10	0
Luleå tekniska universitet	83	23	21
Kungl. Tekniska högskolan	83	16	4
Örebro universitet	82	26	10
Mälardalens högskola	81	29	7
Uppsala universitet	81	34	8
Umeå universitet	81	34	24
Karlstads universitet	80	32	24
Göteborgs universitet	80	42	5
Högskolan i Borås	80	25	12
Högskolan i Jönköping	80	22	10
Högskolan i Kalmar	79	35	24
Lunds universitet	79	38	8
Högskolan Kristianstad	79	40	26
Malmö högskola	78	29	13
Högskolan Väst	78	34	21
Högskolan i Gävle	77	43	40
Högskolan i Skövde	76	33	22
Högskolan i Halmstad	76	34	13
Växjö universitet	76	40	28
Stockholms universitet	76	53	6
Södertörns högskola	74	34	2
Högskolan Dalarna	72	46	47
Blekinge tekniska högskola	71	28	29
Mittuniversitetet	67	49	55
Högskolan på Gotland	55	74	68

Anm. Endast lärosäten med mer än 100 helårsstudenter inom resp. studieform